

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
22 november 2024 (mondelinge uitspraak 13 november 2024)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in XXXXXXXX.

Klaagster wordt ondersteund door dhr. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Mw. XXXXXXXX, psychiater

Zitting: 13 november 2024 digitaal

Klachtennummer: 24.098

1. De klacht

De klachtmelding betreft de verschillende vormen van verplichte zorg in de vorm van;

1. insluiting (separatie)
2. opname in de accommodatie
3. medicatie
4. inname van telefoon (aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat klager iets moet doen of nalaten)

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 6 november 2024 heeft de commissie de klachten van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 6 november 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 6 november 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 13 november 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 12 november 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 13 november 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX. Uit de overlegde stukken blijkt dat er ten aanzien van klaagster sprake is van onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, gelegen in het bestaan van of het aanzienlijk risico op ernstige materiële schade, ernstige verwaarlozing, maatschappelijke teloorgang, de situatie dat klaagster met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Klaagster vertoont verbaal dreigend gedrag. Klaagster geeft aan dat ze mensen zal neersteken. Ze gooit haar spullen uit het raam en in haar huis heeft ze al haar spullen vernield. Er zijn meerdere politiemeldingen van buurtbewoners van ernstige overlast door betrokkene. Klaagster beschuldigt mensen van onder andere mensensmokkel, waardoor ze met haar hinderlijk gedrag agressie oproept van anderen. Ze is ernstig verward, incoherent en ze weigert medicatie. Er zijn met betrokkene geen afspraken te maken. Klaagster was gestopt met het nemen van antipsychotica.

Op 9 oktober 2024 heeft de rechter besloten tot een verlenging van de crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; insluiting, dwangmedicatie en opname in de accommodatie is toegewezen. Op 4 november 2024 is een aanvraag ingediend en toegekend voor een toevoeging van de verplichte zorg in de vorm van aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat klager iets moet doen of nalaten.

Op 28 oktober en 8 november 2024 wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 28 oktober en 8 november 2024 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de verlenging crisismaatregel. Op diezelfde dagen heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Klaagster heeft aangegeven niet op zitting te willen verschijnen maar enkel schriftelijk haar bezwaren kenbaar te maken. Op 13 november 2024 is daarom alleen aangeklaagde gehoord tijdens de klachtzitting.

Op 8 november 2024 is door de rechtbank een zorgmachtiging opgelegd.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft schriftelijk een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Met betrekking tot medicatie: "Ik kan niet tegen de medicatie die ik krijg en ik vind deze niet nodig. Ik vertrouw de bron van de medicatie niet, het kan van alles zijn, zoals harddrugs en euthanasie spuiten. Honing en melk werkt beter om kalmte te brengen, dit weet ik van huis uit". Met betrekking tot separatie: "Momenteel ben ik weer gesepareerd, ook als ik goed gedrag laat zien. Elke keer als ik uit de separatie kom wordt ik weer gesaboteerd."

Met betrekking tot opname en inname telefoon: “Ik ben opgenomen terwijl dit niet nodig is, ik ben aan het “nazwangeren” en vind het mensonterend hoe ze met mij zijn omgegaan. Praktisch en psychisch hebben ze niks voor mij betekend, alleen belemmerd. In mijn veilige haven heb ik praktisch en financieel al zeven jaar lang alles zelf gedaan maandelijks, tot nu. Ze belemmeren mij in mijn financiën door mij ook niet mijn telefoon te gunnen.”

Klaagster heeft tevens aangegeven schadevergoeding te willen ontvangen voor het onrecht dat haar is aangedaan.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de toestand van klaagster antwoordt aangeklaagde dat het op dit moment goed gaat met klaagster. Zij is volledig gemobiliseerd en gedraagt zich goed. Dit is veroorzaakt door de toediening van de anti-psychotica, hetzelfde middel wat klaagster vroeger ook toegediend heeft gekregen en waar zij positieve effecten van heeft ondervonden.

Gevraagd naar de medicatie en de opname antwoordt aangeklaagde dat zij na het incident op de XXXXXXXX werd gevraagd om klaagster over te nemen naar XXXXXXXX. De XXXXXXXX kon klaagster niet langer op de afdeling houden, omdat het incident te zwaar was voor de medewerkers. Klaagster had tijdens het incident een medewerker gebeten, geslagen en aan de haren getrokken. Vanwege haar agressieve gedrag werd klaagster in eerste instantie gesepareerd om de veiligheid van de medewerkers te waarborgen. In de eerste dagen na haar separatie werd er enkel via het luikje van de separeerruimte contact gelegd, maar deze interacties verliepen vervelend en dreigend. Op een gegeven moment werd klaagster thee aangeboden, maar ze gooide dit vervolgens naar de medewerkers. Inmiddels gaat het beter met klaagster en is zij volledig gemobiliseerd.

Gevraagd naar separatie antwoordt aangeklaagde dat klaagster momenteel antipsychotica en Lorazepam krijgt. Klaagster is op 8 oktober 2024 op de afdeling in XXXXXXXX is gekomen en direct in de separeer is geplaatst, vanwege de dreiging voor de veiligheid van de medewerkers. Op 14 oktober 2024 werd besloten klaagster uit de separeer te halen om te zien hoe dit zou verlopen. Echter, klaagster filmde vervolgens een verpleegkundige en een arts, en bedreigde hen met de dood. Klaagster reageerde niet op correctie en werd daarna weer verbaal agressief. Er werd toen besloten om haar opnieuw te separeren. Klaagster ondervindt inmiddels positieve effecten van de toegediende medicatie. Wanneer klaagster deze medicatie zal blijven gebruiken, zal het goed blijven gaan met klaagster.

Met betrekking tot de inname van de telefoon geeft aangeklaagde aan dat klaagster filmpjes heeft gemaakt van de afdeling en medepatiënten en deze op facebook heeft gezet. Inmiddels heeft klaagster haar telefoon weer terug aangezien ze beter in contact is en niet meer filmpjes op de afdeling maakt.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 9 oktober 2024 toegewezen verlenging van de crisismaatregel en de toegewezen zorgmachtiging van 8 november 2024 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 28 oktober en 8 november 2024 blijkt dat klaagster zeer heftige agressie laat zien, hoogstwaarschijnlijk voortvloeiend uit het huidige psychiatrisch toestandsbeeld.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 28 oktober en 8 november 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Zij heeft dezelfde dagen overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 28 oktober en 8 november 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1 en 2 (verplichte zorg middels insluiting en opname)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er noodzaak is geweest om klaagster op te nemen in de accommodatie en te plaatsen in de separeerruimte in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is bekend met een psychische stoornis. Tijdens de opname is gebleken dat klaagsters gedrag heftige agressie jegens derden oproept. Klaagster was acuut geagiteerd waarbij zij schreeuwde, personeel dood wenste en/of met de dood bedreigde en hen fysiek aan heeft gevallen.

De situatie is dermate geëscaleerd en op dat moment werd het noodzakelijk om bovenstaand dreigend nadeel af te wenden. Daarnaast bleek dat er geen echt contact met klaagster mogelijk was. Zonder opname in de accommodatie een verblijf in de separeerruimte zou een zodanig psychiatrisch toestandsbeeld in stand blijven dat er zich bij klaagster en anderen ernstig nadeel voor zou doen in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat opname in de accommodatie en het verblijf in de separeerruimte ernstig nadeel kan afwenden. Klaagster was dermate agressief jegens anderen en niet aanspreekbaar. Er is op allerlei manieren geprobeerd om te voorkomen dat klaagster naar de separeerruimte moest worden gebracht. Het is echter niet gelukt om op een andere manier het ernstig nadeel af te wenden. De commissie overweegt bovendien dat een verblijf in de separeerruimte zorgpersoneel beschermt tegen gevolgen die bijvoorbeeld door opnieuw agressie zouden kunnen optreden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat het verblijf in de separeerruimte ten doel heeft om verdere escalatie te voorkomen en er door het tijdelijk afsluiten van contact enige stabiliteit voor klaagster zou volgen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Door de opname en het verblijf in de separeerruimte is het acute gevaar van agressie naar derden afgewend en wordt de veiligheid van klaagster gewaarborgd. Een veiligheid die op dat moment niet op een andere manier was te borgen, ondanks de vaststelling dat klaagster hier tevens wel onder lijdt. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt. Uit de stukken blijkt dat zodra klaagster weer iets beter in de samenwerking was, zij meer vrijheden heeft gekregen. Klaagster is inmiddels volledig gemobiliseerd. De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van opname in de accommodatie en het verblijf in de separeerruimte inhoudelijk op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

Ten aanzien van klachtonderdeel 3 (medicatie)

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 28 oktober en 8 november 2024 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de schriftelijke informatie voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder de (depot)medicatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte medicatie leidt tot ernstig nadeel. Klaagster heeft een psychotische stoornis. Klaagster vertoont agressief gedrag naar derden, bedreigt daarin mensen met de doos en is agressief naar personeel. Klaagster heeft geen ziekte-besef.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg tot het toedienen van (depot) medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegronnd**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 4 (inname telefoon)

De commissie overweegt dat uit de aanpassing van de voortzetting crisismaatregel en de beslissingsbrief blijkt dat klaagster filmpjes heeft gemaakt met haar telefoon op de afdeling en daarmee anderen in gevaar heeft gebracht door hun privacy te schenden. Hierdoor is de commissie voldoende overtuigd van het ernstig nadeel om klaagster te beperken in het gebruik van haar telefoon.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is. Klaagster is inmiddels goed ingesteld op medicatie waardoor haar gedrag is verbeterd en zij daardoor weer de beschikking heeft over haar telefoon.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het innemen van haar telefoon voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de inname van haar telefoon op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachtonderdelen **ongegrond**

Nu alle klachtonderdelen ongegrond zijn, komt de commissie niet tot een beoordeling van schadevergoeding toe.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXXXXX, voorzitter,
Mw. XXXXXXXXX, psychiater,
Mw. XXXXXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXXXXX, ambtelijk secretaris XXXXXXXXX (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXXXX, klagster*
- *Dhr. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Dhr. XXXXXXXX, advocaat,*
- *Mw. XXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*